

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ της Θράκης

Τετάρτη 18 Μαρτίου 2009

ΕΝΘΕΤΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΜΟΥΣΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ
ΦΤΙΑΓΜΕΝΑ ΜΕΣ ΑΠ' ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΓΚΟΖΙΔΗΣ

Μουσικά παραμύθια της Θράκης Φτιαγμένα μες από τα μάτια της ψυχής

Για να κοιτάξεις και να κατανοήσεις όλο τον κόσμο και να δεις βαθιά μέσα στην ψυχή σου δεν φτάνουν μόνο τα μάτια. Η κατανόηση δεν είναι θέμα εικόνας είναι θέμα εσωτερικού κόσμου όπου τα μάτια είναι παραθυράκια που η ψυχή θωρεί.

Κλείστε λοιπόν τα μάτια και απολαύστε μουσικά παραμύθια της Θράκης φτιαγμένα από τα μάτια της ψυχής μέσα από το ομώνυμο CD που δημιούργησε με πολύ αγάπη ο σύλλογος Ενόραση με γνώμονα την αγάπη και μόνο απέναντι στο συνάνθρωπο. Ένα μουσικό CD που περιλαμβάνει τρία παραμύθια παραδοσιακά της Θράκης, «Η Δάφνη και το Βασιλόπουλο», το παραμύθι «Μικρός γιος του Βασιλέα» καθώς και το «Ξανθομαλλούσα» με καλλιτεχνική επιμέλεια αλλά και ενδεδωμένα μουσικά από το Γιώργο Παγκοζίδη.

Μια προσπάθεια που ξεκίνησε πριν από ένα χρόνο περίπου και ολοκληρώθηκε λίγο μετά τα Χριστούγεννα και για την οποία δούλεψαν εθελοντικά αρκετοί άνθρωποι. Ο Δημήτρης Τσακιρούδης που είχε την ιδέα και ανέτρεξε στις καταγραφές παραδοσιακών παραμυθιών της Θράκης από τους Πολύδωρα Παπαχριστοδούλου, Γεώργιο Κωνσταντινίδη και Πολυχρόνη Γκροζούδη. Ο συνθέτης της μουσικής του cd Γιώργος Παγκοζίδης. Οι εκπαιδευτικοί Θανάσης Καδρούδης, Δέσποινα Παπαδιαννάκη και Πόπη Μαυροπούλου για την αφήγηση των παραμυθιών. Ο ζωγράφος Άγγελος Γεωργίου για τη φιλοτεχνία του πίνακα του εξωφύλλου. Το Θρακικό Κέντρο – Εταιρία Θρακικών Μελετών για την παραχώρηση του υλικού των παραμυθιών. Χορηγοί του εγχειρήματος η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης – Έβρου, η Νομαρχία Ροδόπης και η εφημερίδα «Παρατηρητής της Θράκης Α.Ε». Με την πρόεδρο του Συλλόγου Ενόραση κ. Σουλτάνα Κανακάρη, τον εθελοντή Δημήτρη Τσακιρούδη αλλά και το Γιώργο Παγκοζίδη μιλά σήμερα ο ΠτΘ...

Για να μπορέσουμε να δούμε περισσότερο με τα μάτια της ψυχής και να κάνουμε πιο όμορφο τον κόσμο ενθυμούμενοι τα λόγια του ποιητή μας Γεωργίου Δροσίνη...

«Φιλώντας τα κλειστά μου βλέφαρα
Εγέμισαν τα μάτια μου άστρα»...

ΠτΘ: «Μουσικά παραμύθια της Θράκης... φτιαγμένα μες από τα μάτια της ψυχής»... Πώς ξεκίνησε η ιδέα; Σ.Κ.: Η ιδέα ήταν του Δημήτρη Τσακιρούδη. Μετά από συζήτηση που είχα μαζί του αποφασίσαμε να ξεκινήσουμε με παραμύθια και αργότερα να επεκταθούμε σε μυ-

θιστορήματα. Ο κ. Τσακιρούδης με τους φοιτητές του τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης, που κάνουν την πρακτική τους στο σύλλογο έχει καταγράψει, και άλλα παραμύθια τα οποία χρησιμοποιούνται από τα μέλη του συλλόγου μας. Με βάση όλη αυτή τη δουλειά αποφασίσαμε

να κάνουμε μια οργανωμένη προσπάθεια, έτσι ώστε και ο σύλλογος να ακουστεί προς τα έξω, αλλά και να διαθέσουμε και κάποια ώστε να βοηθηθεί ο σύλλογος οικονομικά. Αποφασίσαμε λοιπόν να υλοποιήσουμε την ιδέα απευθυνόμενοι στον κ. Παγκοζίδη για τις γνώσεις του επί

του θέματος ο οποίος δέχθηκε να στηρίξει την όλη προσπάθεια εθελοντικά. Επένδυσε τα παραμύθια με μουσική και ήρθε σε επαφή με τους δασκάλους που τα αφηγήθηκαν. Ο κ. Γιώργος Παγκοζίδης με τον αδερφό του Γιάννη έκαναν βέβαια και την ηχογράφηση του CD στο στού-

ντιο ηχογραφήσεων που διαθέτουν στην Μαρώνεια.

ΠτΘ: κ. Τσακιρούδη είστε ο εμπνευστής της ιδέας. Τι ήταν αυτό που σας ώθησε να την πραγματοποιήσετε;

Δ.Τ.: Κατ' αρχήν να σας πω ότι βρέθηκα στο σύλλογο ως εθελοντής σε μια προσπάθεια να διδάξω στα παιδιά χρήση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Είναι πολύ λίγα αυτά που γνωρίζουμε για τους τυφλούς. Αν ζεις κοντά τους αρχίζεις να αντιλαμβάνεσαι τα προβλήματα που βιώνουν και τα οποία είναι πολλή. Ευρισκόμενος μαζί του διαπίστωσα ότι είχαν πρόβλημα. Ρώτησα λοιπόν τα παιδιά πού εστιάζονταν το πρόβλημά τους και απάντησαν ότι δυσκολεύονται να βρουν βιβλία, γιατί τα βιβλία είναι σε κασέτες και σε CD. Όταν τους ρώτησα από πού τα προμηθεύονται μου απάντησαν από συλλόγους και από την Ομοσπονδία τυφλών, όπου με τη βοήθεια εθελοντών αντιγράφονται και από εκεί διοχετεύονται. Έτσι γεννήθηκε και η ιδέα. Στην αρχή ξεκινήσαμε με ένα παραμύθι και μετά φθάσαμε στο σημείο να ξεκινήσουμε κάτι μεγαλύτερο.

ΠτΘ: Για να φθάσατε σε αυτά τα παραμύθια που περιέχονται στο CD καταφύγατε στην έρευνα;

Δ.Τ.: Βέβαια μαζί με τους φοιτητές που κάνουν την πρακτική τους στο σύλλογο. Η πρώτη βοήδοσκόπηση έγινε από τους φοιτητές που κάνουν την πρακτική τους, οι επιλογές έγιναν στο σύλλογο και αφού καταλήξαμε σε κάποια θέματα μετά από επαφή με το Γιώργο Παγκοζίδη και καταλήξαμε σε κάποια. Η έρευνα έφερε στο φως πολλή παραμύθια μεταξύ των οποίων και αυτά που περιέχονται στο CD. Στην έρευνά μας αυτή βοήθησε η διευθύντρια της Δημοτικής Βιβλιοθήκης κ. Ρούλα Σαηπιγγίδου. Είχαμε κάποιες ιδέες αλλά όταν ήρθαμε σε επαφή με τον κ. Παγκοζίδη, που κατά κάποιο τρόπο μπορούμε να πούμε ότι ήταν καλλιτεχνικός υπεύθυνος της όλης εργασίας, περιόρισε το θέμα και καταλήξαμε σε τρία παραμύθια.

Να σημειώσω βέβαια ότι αρχική μας ιδέα ήταν να φτιάξουμε ένα CD για εσωτερική διανομή αλλά και για να βάλουμε τη δική μας σφραγίδα στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου και για αυτό ψάξαμε να βρούμε παλιά θρακιώτικα παραμύθια.

Κάναμε λοιπόν αυτό το CD γιατί θέλαμε να αφήσει ο σύλλογος ένα

έργο ως παρακαταθήκη. Ο σύλλογος έχει ζωή πέντε χρόνων και δεν έχει αφήσει κάτι που να δηλώνει την ύπαρξή του.

ΠτΘ: κ. Παγκοζίδη ποιο ήταν το ερέθισμα για να ασχοληθείτε με το συγκεκριμένο έργο;

Γ.Π.: Δύο ήταν τα σημαντικότερα σημεία που μου προκάλεσαν το ενδιαφέρον. Το ένα αφορούσε τον εθελοντισμό, που σήμερα βρίσκεται σε αδράνεια, και το άλλο την καλλιτεχνική δημιουργία που θα μπορούσε να προκύψει από αυτήν την ωραία ιδέα. Μέσα από αυτή τη διαδικασία ανακάλυψα πραγματικά ένα νέο κόσμο διαφορετικό και για αυτό δόθηκε και στο CD αυτός ο τίτλος. Η μουσική κυριολεκτικά γράφτηκε δουλεύοντας τα χέρια και πολλές φορές με τα μάτια κλειστά μπαίνοντας στη θέση αυτών των ανθρώπων που θα την ακούσουν. Και αυτό είναι σημαντικό, γιατί τότε καταλαβαίνουμε ότι υπάρχει ένας κόσμος ολόκληρος πίσω από αυτόν που βλέπουμε, ο κόσμος της φαντασίας, που για να τον ανακαλύψει κάποιος πρέπει να δει με τα μάτια της ψυχής. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι οι τυφλοί έχουν πολύ ανεπτυγμένο το αισθητήριο της ακοής και πολλοί απ' αυτούς είναι σημαντικοί καλλιτέχνες στο χώρο της μουσικής.

ταγράφανε τους ηλικιωμένους ανθρώπους κάνοντας ουσιαστικά ένα μεγάλο βήμα για την διατήρηση της παράδοσης της θράκης. Ευτυχώς λοιπόν που έμειναν τα γραπτά κείμενα και μας δόθηκε η δυνατότητα να τα αξιοποιήσουμε. Και είναι σημαντικό αυτό γιατί κάτι τέτοιο δεν έχει ξαναγίνει. Είναι η πρώτη φορά που εκδίδονται παραδοσιακά παραμύθια της θράκης συνδυάζοντας αφήγηση και μουσική σε CD.

ΠτΘ: κ. Παγκοζίδη πώς έγινε η επιλογή των παραμυθιών;

Γ.Π.: Επειδή το αντικείμενο είναι τέτοιο και έπρεπε να ξεφύγει από την έντυπη μορφή ώστε να καταλήξει σε ακουστικό υλικό ήταν καταλυτική η δική μου η άποψη γιατί καθένα από αυτά τα παραμύθια έπρεπε να ταιριάζει με την ιδέα που είχα στο μυαλό μου να δημιουργήσω. Έτσι επιλέχθηκαν τα συγκεκριμένα παραμύθια σε συνεργασία με τους αφηγητές στους οποίους έδωσα περίπου δώδεκα και εξ αυτών ο καθένας διάλεξε αυτό που του άρεσει περισσότερο. Έτσι έκανε ο καθένας μια προσπάθεια επειδή του άρεσε και όχι από υποχρέωση να πάρει ένα παραμύθι και να το αφηγηθεί. Δώσαμε λοιπόν τα παραμύθια και ο καθένας διάλεξε αυτό που του ταιριάζει καλύτερα.

ΠτΘ: Μιλάμε για παραδοσιακά παραμύθια και μάλιστα της θράκης, και άρα μιλάμε για μια προσπάθεια και καταγραφής της παράδοσης

Γ.Π.: Όσον αφορά το περιεχόμενο είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι επιλέχθηκαν παραδοσιακά παραμύθια της θράκης και μάλιστα των διανομωτών θα έλεγα της θρακικής λαογραφίας, όπως ο Πολύδωρας Παπαχριστοδούλου, μιας πολυδιάστατης προσωπικότητας που έζησε στα μέρη μας και κατόπιν στην Αθήνα ιδρυτής της θρακικής Εταιρείας Μελετών που έχει έδρα την Αθήνα. Οι εκδόσεις ήταν σε έντυπη μορφή προηγούμενων δεκαετιών, γεγονός που δείχνει ότι αυτοί οι άνθρωποι είχαν βγει τότε στα χωριά και κα-

ΠτΘ: Ο ρόλος των αφηγητών ήταν σημαντικός;

Γ.Π.: Στο όλο εγχείρημα ήταν σημαντικό. Τα συγκεκριμένα πρόσωπα επιλέχθηκαν μέσα από το χώρο της εκπαίδευσης. Για μένα είναι σημαντικό να συμμετέχουν οι εκπαιδευτικοί, και εξαιτίας της εργασίας μου. Θεωρώ ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είμαστε στην πρώτη γραμμή της κοινωνίας ως ομάδα που ενδιαφέρεται για το κοινωνικό σύνολο, οπότε κάθε εθελοντική μας πρωτοβουλία είναι πάρα πολύ σημαντική δίνοντας έτσι το καλό παράδειγμα. Είναι γεγονός ότι με πολύ μεγάλη χαρά και οι τρεις συνάδελφοι εκπαιδευτικοί ανταποκρίθηκαν. Θα πρέπει βέβαια να πω στο σημείο

Ο Γιώργος Παγκοζίδης, η Σουλτάνα Κανακάρη και ο Δημήτρης Τσακιρούδης

Οι αφηγητές των παραμυθιών με την Σουλτάνα Κανακάρη και το Γιώργο Παγκοζίδη

αυτό τα ονόματά τους ευχαριστώ- ντας τους κ' εγώ προσωπικά για την ωραία συνεργασία. Είναι:

Η Δέσποινα Παπαδιανάκη δασκάλα στο 6ο Δημοτικό Σχολείο Κομοτηνής, με πολύ καλό αφηγηματικό λόγο, έχουμε συνεργαστεί στο παρελθόν σε διάφορες εκδηλώσεις της εκπαίδευσης όπου χρειάστηκε αφηγητής, ο Θανάσης Καδρούδης, συνταξιούχος πλέον δάσκαλος ο οποίος έπαιξε καταλυτικό ρόλο γιατί χρησιμοποιεί στην καθημερινή τη διάλεκτο τη θρακιώτικη. Καταγόμενος από τον Έβρο ο Θανάσης Καδρούδης είχε αυτό που θέλαμε. Έτσι αν ακούσει κάποιος το παραμύθι που αφηγήθηκε θα δει ότι του ταιριάζει απόλυτα ο ρόλος. Τέλος η νηπιαγωγός Πόπη Μαυροπούλου, η νεότερη των αφηγητών που πλαισιώνει θεατρικές ομάδες και γενικότερα έχει την εμπειρία της αφήγησης παραμυθιών λόγω της ιδιότητάς της.

Οι τρεις τους σε συνεργασία με μένα που έγραψα τη μουσική, και στη συνέχεια με τον αδελφό μου Γιάννη Παγκοζίδη, ηχογραφήσαμε στο στούντιο «Μαγική Πυξίδα» που διατηρούμε στη Μαρώνια το έργο με μεγάλη χαρά και διάθεση προσφοράς.

Πτθ: Πώς το επενδύσατε μουσικά;
Γ.Π.: Για μένα προσωπικά απετέλεσε πολύ μεγάλη πρόκληση αυτό το

κομμάτι. Δεν είχα ξανακάνει κάτι ανάλογο. Στο παρελθόν έχω κάνει πολλές συνεργασίες αλλιώς μια τέτοια πρόταση να μπει η σφραγίδα μου σε ένα τέτοιο κείμενο έχει σημασία, γιατί πάντοτε η λαϊκή παράδοση μου έδινε ερεθίσματα για να κάνω διάφορα και έτσι ήταν πολύ φυσικό. Ακούγοντας τον αφηγητή μου έρχονταν μια εικόνα, ένας κόσμος κρυμμένος πίσω από τα μάτια που δεν τον βλέπεις. Ακούς κάτι και σου έρχεται στο μυαλό η σκηνή της στιγμής και φαντάζεσαι και συ μέσα από τις μουσικές σου δυνατότητες κάποια πράγματα και έτσι γράφεις τον ήχο χρησιμοποιώντας και άλλους μουσικούς. Και σε αυτό το σημείο θέλω να πω ότι ήταν σημαντική η εθελοντική προσφορά εξαίρετων μουσικών της περιοχής μας που προσφέρθηκαν να συμμετέχουν. Θα αναφέρω ονομαστικά τον Κυριάκο Πετρά που έπαιξε βιολί, τον Άλκη Ζοπόγλου που έπαιξε κανονάκι, ούτι το Γιάννη Παγκοζίδη και το Στέφανο Παπαβασιλείου, έναν από τους πλέον σημαντικούς παραδοσιακούς μουσικούς της περιοχής μας που έχει πεθάνει εδώ και λίγα χρόνια, που έπαιζε γκάντα και κατάγονταν από τους Προσκυντές. Ήθελα να υπάρχει ένα άκουσμα και από αυτόν. Χρησιμοποιώντας υλικό από το παρελθόν το ανέμιξα με σημερινά στοιχεία και έτσι οι παλιές ηχογραφήσεις προσαρμόστηκαν σε

σύγχρονο ήχο.

Πτθ: Δεν μιλάμε δηλαδή για παραδοσιακή μουσική;

Γ.Π.: Όχι μιλάμε για συνδυασμό. Πρέπει να ξεκαθαρίσω κάποια πράγματα. Σαν καλλιτέχνης ποτέ δεν θεωρήσα ότι είμαι κλεισμένος μέσα σε ένα κουτί. Μπορεί να έχω αναφορές στην παράδοση μπορεί να είμαι μέλος μιας ορχήστρας παραδοσιακής, όμως στο κομμάτι της δημιουργίας με ενδιαφέρει το σήμερα που πατά και σέβεται το παρελθόν και πάει μπροστά. Με αυτό το γνώμονα έγραψα και τη μουσική αυτού του έργου. Δηλαδή χρησιμοποιώ στοιχεία της παραδοσιακής μουσικής, προσθέτω σύγχρονους ήχους μέχρι και στοιχεία μαύρης κωμωδίας μπορώ να πω, γιατί σε ένα από τα παραμύθια χρησιμοποιώ ήχους που προκαλούν τη φαντασία με ένα άλλο τρόπο και έτσι πιστεύω ότι πρέπει να είναι η δημιουργία, ούτε να είσαι κολλημένος επάνω σε ένα μοτίβο αλλιώς ούτε και να αγνοείς το παρελθόν. Θεώρησα λοιπόν ότι πρέπει να γίνει συνδυασμός αυτών των δύο κόσμων.

Είναι μια καλλιτεχνική δημιουργία πρωτότυπη. Για αυτό και είπα ότι η σημασία της είναι διπλή για μένα. Είναι το κομμάτι του εθελοντισμού της προσφοράς προς το συνάνθρωπο σε ανθρώπους που δεν μπορούν να δουν προτρέποντας τους να δουν με τα μάτια της ψυχής. Βέβαια δεν απευθύνεται μόνο σε αυτούς αλλιώς σε όλους, μικρά παιδιά και μεγάλους.

Α.Π.

THE INQUISITOR OF ROCK
Τρίτη & Πέμπτη 22:00 - 00:00
με τον Αντώνη Μαγαλιό

Ράδιο Λαοαθηνητική 4fm
Τηλ: +30 210 3456 4132
e-mail: info@radio4fm.gr
www.radio4fm.gr / www.4fm.gr / www.facebook.com/radio4fm